

Een warme nazomerdag op de markt van een Zeeuwse stad.

Als er iemand iets kent van gezelligheid dan zijn het onze Noorderburen. Kleine huisjes met knusse verlichting. Deuren waarvoor je moet bukken. Geschilderde ramen in oud groen. Al deze kenmerken vindt je in de oude stadskernen. Maar het zal ons een zorg wezen, als je in een gezellige zetel achter glas onder een parasol op de grote markt kan zitten en de drukte van alle dag ervaart.

Het is toeristisch seizoen met wat buitenlanders. Inheems zijn het meestal opgedirkte boeren uit de buurt die naar de stad komen. Het tafeltje naast mij arriveert er zo een koppel. Zij is duidelijk gekweekt uit een stevig nest. Wellicht dik in de vijftig en dik gespierd. De boer loopt krom, zijn grijs haar ligt netjes gekamd. Zijn knoestige handen zijn verweerd. Zijn kop lijkt wel gerimpeld leer. Twee vurige ogen vertellen me dat hij niet is uitgeblust. Ze komen wat onwennig zitten. Ik knik naar het koppel. “Mooi zonnetje,” zegt hij. De vrouw des huizes onderbreekt onze kennismaking en geeft hen een gigantisch boek dat het menu moet voorstellen. Naast enkele bladzijden met drankjes staan er traditionele gerechten in waaraan de fantasieloze Zeeuw zijn draai heeft gegeven. Carpaccio van rundsvlees met de eeuwige pijnboompitten en olijfolie en zeezout, ze hebben het ook. Het koppel neemt het boek met enig ontzag aan als was het de Bijbel. “Nou”, zegt de man, “dat is me wel wat”. Hij heeft gelijk. “Mag ik al iets inschenken klinkt het.” “Ja een koffie en een biertje.” “Wil u ook iets eten?” Ja, dat wil men wel. Het is druk op het terras. Op een andere tafel brengt de baas-himself een oversized bord met allerlei schaaldieren en vis-spullen. Hij geeft ook nog eens een handleiding hoe en wat het allemaal is, alsof we in een driesterrengeval zitten. Hij heeft sinds enkele jaren ontdekt dat toeristen dingen eten zoals oesters en mosselen. Iets waarvan hij altijd walgde. Maar ja, commercie regeert. Hoewel het koppel al niet zo jong meer is zweven ze met zwier met borden en glazen tussen de tafels. Het seizoen is kort. Dus is het hier en nu. Ik heb een koffie en een cognac gevraagd terwijl mijn vrouw iets onduidelijks wil gaan kopen. De boer merkt op dat cognac maar zelden op een terras wordt gedronken en vraagt of ik Belg ben. Ik zeg ja, en Vlaming. Dat is dan zoals wij merkt hij op. Ik ben Zeeuw, ik ben Vlaming en Nederlander maar nooit Hollander. Ik voel dat we samen wat gemeen hebben. Hij vraagt: “Wat doe jij voor de kost?” Een zeer intelligente vraag als je die stelt aan een wat oudere man. Ik zeg “werken.” Weer glimlachen hij en zijn vrouw breed. Geruststellend zeg ik: “Ik heb 43 jaar een horecazaak zoals deze.” Ondertussen heeft mijn vrouw gemompeld dat ze nu wel weg moet en dat ze zo terug zal zijn. Zorgen maak ik me daarover niet, soms moet je het slot even losmaken van de ketting waarmee je je vrouw vastlegt aan de tafelpoot. Bij wijze van spreken uiteraard. Ik zie haar verdwijnen in de menigte, richting winkels, dus ik heb nu ook even de hele tafel voor mezelf.

Tussen het volk daagt een deftige opgedirkte dame op. Ze haalt haar fiets uit het fietsenrek. Een glimmend geval met een elektromotor. Ze is duidelijk de pensioenleeftijd voorbij en neemt alle tijd om dit ding te bestijgen. Nadat ze de trappers in de juiste positie heeft gesteld vindt ze het nodig even het glas van de afsluiting van het terras als spiegel te benutten. Ze is van het goed geconserveerde type. Met zwier gooit ze haar immense Delvaux handtas over het stuur. Ze kijkt daarbij bedenkelijk om zich heen. Zo van, heb je me gezien? Maar niemand kijkt. Alleen ik kijk. Plots bedenkt ze zich en het Delvaux gedrocht verdwijnt in de draagtassen van de pakjesdrager. Ze strijkt met beide

handen nog eens over haar outfit. Bij deze vrouw past alles als gegoten. Twee snotneuzen komen met de brommer voorbij. Ze draaien hierbij heftig aan het gashendel. De vrouw trekt een verontwaardigd gezicht en wuift de benzinedampen weg alsof het om wespen gaat. Haar zware fiets valt hierbij bijna op de grond. Ze besluit dan maar van hem terug op het fietsstoeltje te trekken en wriemelt wat in haar tas. Een hagelwitte zakdoek met geborduurde initialen wordt open geschud en de dame verbergt haar gelaat in dit laken. Ze mompelt wat maar door al de drukte versta ik niets. Mijn koffie is inmiddels op drink-temperatuur gekomen en de cognac ook. De bazin komt informeren of ik al een keuze heb gemaakt. Ik zeg: “Jazeker, jaren geleden, maar ze is nu gaan boodschappen.” Ze snapt het niet. De boer aan de andere tafel wel. Hij lacht breed. Ik zeg dat ik nog even wacht op mijn vrouw. Nu lacht de boerin ook. Ondertussen doet de oudere dame met de fiets verwoede pogingen om op te stappen. Het lukt niet. Ze wacht tot er meer ruimte is om haar slalom in te zetten. Net als ik even cognac wil drinken kijkt ze naar me en glimlacht vriendelijk alsof ik haar al jaren ken. Ik knik terug. Ze verdwijnt met horten en stoten op haar fiets in de menigte. De boer zegt: “Dat is de vrouw van de wethouder.” Ik vraag of die wethouder ook zo doet. “Neen, is het antwoord, de man zit al vijf jaar in een rolstoel en doet nog altijd zijn werk.” Je wordt dan wel even stil. “Ach”, zegt de boer, “hij kreeg een beroerte op een vergadering en is daar vrij goed van hersteld.” “Zijn vrouw zal nu naar het gemeentehuis rijden.”

“Bent u op vakantie”, vraagt hij? “Zoiets”, zeg ik, “mijn vrouw is duidelijker op vakantie, ik wacht.” Weer lacht hij breed. Hij wil duidelijk iets zeggen over zijn vrouw maar deze ziet het aankomen. “Gij gaat toch ook niet beginnen hè,” klinkt het. Inmiddels is ook de dienstster aan zijn tafel. “Is uw keuze gemaakt meneer?” “Ja, ik kies uit deze Bijbel psalm twintig vers veertien.” “Of, doe maar twee keer de vis van de dag.” Ik zit te grinniken. De dienstster verpinkt niet en zegt: “Dat ga ik voor u verzorgen meneer.” De boer schuift zijn stoel wat naar me toe en zegt iets van: “Jij bent hier blijkbaar goed thuis he?” “Ja, ik kom hier van 1954.” Zijn vrouw merkt op dat ze in de boerderij richting Bommenede bij het vliegveld wonen. Ah zeg ik: “Bij die grote silo’s. Heb jij dan varkens?” “Ja, we zijn half overgeschakeld op de varkenshouderij. Het is nu groot of niets.”

Mijn vrouw is inmiddels terug en ik zeg “smakelijk eten laat het niet koud worden.” Ik heb het gevoel dat ik die mensen al jaren ken.

Wie de geschiedenis van Zeeland een beetje kent weet dat deze bestaat uit een opeenvolging van overstromingen en tal van hongersnoodwinters. Oogsten die mislukten door aanhoudende regen, waardoor de poldergrond ontoegankelijk werd. In het begin van deze eeuw kweekten sommige boeren grote wortels waarvan men kleurstof maakte. De wortels werden in de winter gedroogd in gigantische kachels waardoor de knechten eten en warmte hadden. Tot de “Aniline Werke” een chemische kleurstof uitvond en iedereen opnieuw zonder werk kwam te zitten. Extreme armoede en hongersnood waren het gevolg. Ik ben niet jaloers op deze boeren die het nu eindelijk ietsje makkelijker hebben.

Wij bestellen nog twee koffie, het naburig koppel ook. Ik vraag of hun kinderen de zaak gaan verder zetten. De vrouw wil blijkbaar antwoorden. Ze staart secondelang voor zich uit en zegt. “Beide kinderen wilden studeren. Alle twee zijn ze nu dokter. Ze hebben niets tekort. Het familiebedrijf zullen we uiteindelijk niet kunnen behouden. We zijn allebei versleten. Ik gun hen een beter leven.”

Ik zeg: “Dokters verslijten ook.” Hij weer: “Dokters hebben zo weinig vrije tijd. Het is nog erger dan bij ons. We zien ze zelden. Ik praat over een zeug zij praten over voorschriften en operaties en zo. Je vervreemdt op die manier wel van mekaar. Maar de kleinkinderen die voelen zich op de boerderij in de hemel. Die krijg ik met geen stokken uit de stal. Ze rijden mee op de tractor en de oudste ploegt soms mee in het seizoen. Maar boeren dat worden ze nooit. Enfin, we zien wel.”

“Mogen we daar nog iets op drinken”, vraag ik. Ik kijk in de Bijbel en bestel vers 27. Vier jenevers Ketel 1.

We kiepen hem binnen en groeten. Ieder gaat zijn weg, de wijde wereld in.

Sam 20/10/2015

